గోదావరి ఈవలి గట్టున ఉన్న ఊరు కొప్పూరులో ఉన్నాడతను. తినడానికీ, పెట్టడానికీ ఉన్నవాడు.

ఒకనాటి రాత్రి అతని భార్యను పాము కరిచింది. మంత్రగాడికోసం అతను గోదావరి దాటి, రాజమహేంద్రవరం వెళ్ళాలి. అర్థరాత్రి సమయం. నదిలో పడవలేదు. పైగా ముసురు.

వైద్య చికిత్సకంటే మంత్రగాడి బలం మీదనే అతనికి నమ్మకం. అందుకే మంత్రగాడికోసం బయలుదేరాడు. వెంట ప్రాణపదంగా పెంచుకొంటున్న రాజా ఉంది. రాజా అంటే కుక్క.

గోదావరిలో దిగిన తర్వాత అతనికి చప్పున ఆలోచన తట్టింది. కుక్కతోక పట్టుకొన్నాడు. కుక్కకు అర్థం కాలేదు. యజమానికి అంతకంటే ఆలోచన కలగలేదు.

తెల్లవారింది.

చికిత్స లేక అతని భార్య మరణించింది. అతని శవం ధవళేశ్వరం ఒడ్డునా, కుక్కతోక ఒక ఇసక దిబ్బమీదా కనిపించాయి. మరి రాజా? ఏమో మరి!

'కుక్కతోకబట్టి గోదావరీదుటే
తెలివి లేని వానిచెలిమి కూడ.'

• • • •

పందెపు విడిచిన కోడె ఒక రాత్రి మహారణ్యం చేరింది. నిలువెత్తు పెరిగిన పచ్చగడ్డిని చూసి మరో ప్రపంచానికి చేరుకొంది. రెండు రోజులు గడిచాక నక్క, నాగుబాము రెండూ కోడెతో నేస్తం కట్టాయి. 'సమాన ఫాయిదా'గా ఉండాలని ప్రతిజ్ఞ చేసుకొన్నాయి.

నాలుగు రోజులు గడిచాక నక్క ఒంటరిగా మేస్తున్న కోడె దగ్గరకు వెళ్ళింది. "పాము విషం చిమ్మటండుకు సిద్ధంగా ఉంది" అని చెప్పింది. అలాగే పాముతో "కోడెగిట్ట తగిలితే బతకడం కష్టం" అని హెచ్చరించింది. ఆ నిమిషం నుంచి కోడె, నాగు అనుమానంతో బతుకుతున్నాయి.

పండుగ వచ్చింది. నక్క పామును మరోసారి హెచ్చరించి భయపెట్టింది.

సమయం దొరకగానే పాము కోడెను కాటేసింది. కోడెగిట్ట కింద పడింది పాము. 'సమాన ఫాయిదా' గురించి అడిగేవారు, వినేవారు— ఎవరూ లేరు.

'పండగ పూట, ఎంత మంచి తిండి దొరికింది!' అనుకొంది నక్క 'నేస్తాల' శవాలను చూస్తూ.

'కుటిలబుద్ధి గలవాడు కొంపలో చేరెనా
గుండమాను పిడుగు కూలిపోవు!'

గోరంత దీపము కొండంత వెలుగు

తపస్సు చేసి గన్నేరు శివుని సన్నిధికి చేరింది. సిద్ధి పొందానని తలచింది. విర్రవీగింది.

చీమ తన బతుకు తెరువుకోసం గన్నేరు పూరేకుకు పాకింది. గన్నేరు వేడికోలు మన్నించి ఒక యాత్రికుడు గన్నేరు పూవును పరమశివుని శిరస్సు మీద ఉంచాడు.

పూవేమో జారి నేలమీద పడింది. చీమమాత్రం ఈనాటికీ శివుని శిరస్సులోనే తిరుగుతున్నది.

నార్ల చిరంజీవి

"ఆహా! ఏమి దాని అదృష్టం!" అంది లోకం.

"అనన్య దుర్లభమైన స్థానం పొందింది" అని కీర్తించింది ప్రముఖగణం.

"మకరందం పోగొట్టుకొన్నాను. ఇప్పుడంతా శిలామయం" అని ఏడ్చింది, ఆకలికి తట్టుకోలేని చిన్నారి చిట్టి చీమ.

'ఒకరి బాధలింకొకరెన్న డెరుగబోరు!
ఎవరి బాధలు వారివే ఈ జగాన!'

అతను అధికారి. పైగా లంచగొండి. వయసు చిన్నదే అయినా, అలవాటు మాత్రం చాలా పెద్దది.

ఎక్కడ పావలా, అర్ధా వసూలు చేసినా పై జేబులో సగం, లోపలి జేబులో సగం దాచుకోవడం అతని అలవాటు.

పెళ్ళాం కూరానారా తెమ్మని చిల్లర ఇస్తే, అలవాటు చొప్పున ఆ చిల్లర అతని జేబుల్లోనే సర్దుకునేది. ముసలిముతకా కూరగాయల వాళ్ళను అదిరించి, బెదిరించి కాజేసిన కూరలు ఇంటికి తెచ్చేవాడు.

"ఇదేం ఖర్మ?" అని ఇల్లాలంటే, డ్యూటీలో ఉన్నట్టు లెఫ్ట్‌రైట్ కొట్టేవాడు. కత్తో తుపాకో చేత బట్టేవాడు.

పండగకూ పబ్బానికీ కూడా ఒక ముచ్చటా ముచ్చటా లేదు. అతను ఎప్పుడూ లంచాల మైకంలోనే గడిపేవాడు.

ఇక అతని ఇల్లాలికి రెండే మార్గాలు. చావాలి. అది ఒక పోయి. లేదా మారుమూల నుంచి తనను ప్రేమిస్తూ ఆరాధిస్తున్న అబ్బాయి వెంట వెళ్ళిపోవాలి. ఇది ఇంకో మార్గం. [illegible] రెండో పోయినే కోరుకుంది.

మర్నాడే అధికారి ఉద్యోగాన్ని వదిలేశాడు.

'అంత [illegible]ంత లంచమునుగుటే అలవాటు
ఆలినె [illegible] తమ్మి చూలినైన!
వాని [illegible]వాడు పోలీసువాడయా
అర్థ[illegible] ము గుంజా అడ్డు పడిన!" ★

ఎస్. పి. జి. చర్చి (సికిందరాబాదు)

ఫోటో— జి. వి. సత్యనారాయణరావు (హైదరాబాదు-5)